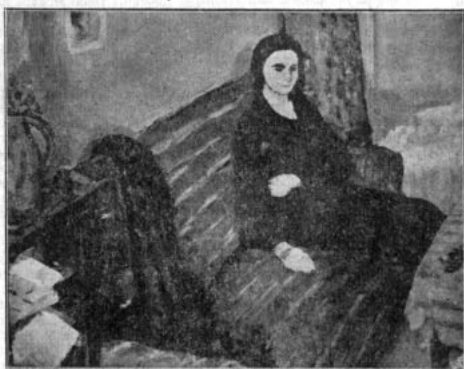

Tafatt sparsamhet.
 Första akten i avrustningsdramat.
 Av Elin Wägner.
 Det fashionabla sakramentet
 Av Klara Johanson.
 "Kvinna i blått"
 Av Lilly Arrhenius.
 Kampen om Tysklands öde.
 Heige Heerberger.
 En fyrbåk?
 Av Anna T. Nilsson.

Kvinna i blått. Svensk konst från skilda tider.

Fritz Schöldt: KVINNA I BLÅTT.

Vad har hänt?

BRIAND STOD FÖR ICKE LANGE SEDAN med hatten i hand vid Stresemanns grav, tyst hylsande sin kollega och motspelare från många politiska konferenser.

Nu är även han borta. Båda satte till sina yttersta krafter och till slut livet på den oerhörda uppgiften att under kompromisser och manövrer pressa sina politiska medarbetare, sina nationalisticke partier och parlament till en försöningspolitik mot deras vilja. När man talar om politiska martyrer får man inte bara minnas dem som gå under på sin motsatsställning till det härskande politiska systemet. De som arbetat för högre mål inom detsamma börja också räknas dit.

MEDAN BRIAND ligger på lit de parade, fortsätter Folkförbundsföraslingen att tas med den kinesisk-japanska konflikten. Det lugn som för närvarande råder på den ostasiatiska fronten ger ingen trygghet för framtiden. Japanerna hålla på att det endast är kinesernas plikt att retirera, men Folkförbundet tycks inte riktigt gå med på argumentering. För närvarande arbetar man på en ny resolution.

DE GRÅ OCH SNALA FÖRVAR-DAGARNA i början av mars ha fått en kuslig skugga över sig genom de fruktansvärda mord som begåtts av en brottsling som länge tydligt visat prov på sin amoraliska och asociala läggning.

Den fråga som man ögonblickligen uppställer är den här det är möjligt att en sådan person fått behålla sin fulla rörelsefrihet så länge som skett. Det finns tydligtvis inom det samhällslaget, dit den unge brottslingen hörde, inte den moraliska standard som självfallet avskiljer en sådan person från umgänge och läroanstalter. I stället får han genom sin ställning ett visst skydd mot de åtgärder som annars stå till samhälls försorgande genom barnavårdsnämnd och lösdrivningslag.

NORSKA STORTINGETS KRIS-UTSKOTT har framlagt ett förslag om att öka anslaget till sociala ändamål, bl. a. arbetslösheten och kompensera detta med reduktioner på motsvarande belopp i militärbudgeten och lantrhusbudgeten.

DANSKA PRESSEN har släppt ut ett rykte om att den danska avrustningsfrågan som nu vilat en tid skulle lösas genom en kompromiss mellan venstre å ena sidan och regeringspartierna: socialdemokrater och radikala venstre å andra. En reduktion av krigsmakten skulle komma till stånd medan däremot regeringsförslaget om en omläggning av densamma till ordningsmakt utan krigsmässiga uppgifter, får anses. Vi hoppas kunna närmare redogöra för läget.

Upprustningsdramat

En rond genom denna veckas konstutställningar kan lämpligen börja på Konstakademien. Där är en utställning av fyra akademiker, samtliga avlidna. Deras konst tillhör också påtagligen ett förlutet skede. Det intresse, den väcker, är huvudsakligen historiskt.

Mest fångslande, mest komplcerad är *Ivar Nyberg*. Han tillhörde samma generation som Carl Larsson och Zorn. Om dessa påminner i hög grad Gumma från Grez och porträtt av Axel Tallberg. Attitalets småborgerliga anda, uppfattad med mild ironi, lyser stilla fram ur Systrarnas krets. Härifrån till hans ämbetsmannamässiga porträtt av landshövding Axel Bergström är steget ganska långt. Under senare delen av sitt liv målade han bilder från Dalarna, där han då var bosatt. Här framträder ett starkt intresse för karakteristiska människotyper. Den största behållningen ger i alla fall Nybergs porträtt från åtti—nititalen.

Emerik Stenberg målade dels porträtt, dels motiv från Dalarna. Hans porträtt är borgerligt redbara, karakteriserande genom yttre pose, ej genom inre upplevelse. Till de bästa hör porträtten av vetenskapsmännen professor Waldemar Rudin och riks-

arkivarie Emil Hildebrand. Minst lyckade är porträtten av Karlfeldt, som ser ut som en uppblåst grossör, och Fredrik Cederborgh, en kuriös historisk tablå. Av motiven från Dalarna är skisserna friskast och mest omedelbara, medan de stora utförda sakerna för det mesta är tråkiga paradstycken, närmast passande på ett etnografiskt museum.

Landskapsmålare, impressionist och stämningsskildrare är *Alfred Bergström*. Bäst är hans franskinspirerade skisser, som visar en stillsam och ärlig naturinlevelse.

Den siste i kvartetten är *Victor Forsell*, också landskapsmålare. Som sådan arbetar han gärna i litet format. Varje skiss är ytterst minutöst utformad. Han målar mest höst och vinter. Tavlor har en stillsam och försynt charm, som inte lämnar en överbörd.

På Liljevalchs konsthall utställer inte mindre än 49 konstnärer. Den na trängsl vällar, att eventuella begåvningar drunknar i massan. Lyckligtvis och tyvärr tyckes det inte vara några som har drunknat. En del är emellertid rätt skickliga — som imitatorer. Där finns Arosenius, Birger Simonson, Olle Agren, Per Krogh (Forts. å sid. 4.)

Första akten i avrustningsdramat.

Nygrupperingar och nya ståndpunkter.

Folkförsamlingens inkallande och den dunkla och elakartade utvecklingen av den kinesisk-japanska konflikten ta för närvarande till sig allt intresse, som vi ha till övers för världspolitik.

Avrustningskonferensen har aldrig intresserat så mycket och har dessutom nu en paus, sedan generaldebatten är avslutad. Men även om dess sensationer icke äro så lättillgängliga som Folkförbundets kaup med Japan, Japans begynnande tvekan och Kinas begynnande trots, så kan man dock säga att första akten i dramet, då de agerande presenterade sig själva, hade en stark spänning och många överraskningar. Den intresserar minnsann ur synpunkten av vårt framtida öde men också ur rent mänsklig synpunkt som ett prov på de underliga förbindelser som äga rum mellan den höga familjen av systemationer inom Nationernas Förbund och dess inbjudna släktingar Förenta staterna, Sovjet och Turkiet.

Förspellet till avrustningskonferensen avslöts i slutet av år 1930, då den förberedande avrustningskommissionen lade fram ett konventionsförslag och faststälde dagen för konferensens öppnande. Jämför man ländernas positioner då med dem som de intaga nu, så måste man säga att en hel del har ändrats. Blott ett är sig likt: motsatsställningen i botten mellan Frankrike och Tyskland.

Militarismens drake är impopulär.

Framryckning har skett mot militarismens drake. Från alla håll kommer man honom närmare in på livet. Det första förslaget gick huvudsakligen ut på att sätta honom på diet, dra in hans underhåll en smula, kanske klippa klorna på honom. Nu är det fråga om att rycka giftfänderna ur hans gap. Att detta borde ske, därom tyckas alla vara ense. Ingen har vågat tala för att behålla honom i hans nuvarande storlek och styrka. Det har ju annars sagts mycket under mellantiden att man skulle vara nöjd om man kunde hindra hans ytterligare växt.

Sedan råda delade meningar om man bör eller icke bör inmontera hans uttagna giftfänders i Nationernas förbund.

När det förberedande arbetet slutade, hade majoriteten av stater kapitulaterat för Frankrikes mening. Konventionsförslaget majoritet innehåller förslag till budgetbegränsning, till minskning av personalstyrkan, dock utan att röra vid de äldre värnpliktsårgångarna, och tänker sig direkt minskning av sjö- och luftvapnet, men det rör absolut inte vid de stora värnpliktsarméernas vapen, artillerier, ty så vilje Frankrike. Attackerna mot värnplikten, mot det tunga artilleriet, det absoluta fördömandet av luft- och giftkriget återfinnas endast i reservationerna som belöpte sig till ett femtiotal, särskilt från Tyskland. (Forts. å sid. 4.)

Murar sitt fängelse men ber om frihet.

Medan allas intresse är upptaget av Fjärntårn Östern, ske märkliga orienteringar i Mellaneuropa. Österrike som har uttömt sina resurser meddelade nyligen officiellt Tyskland, England, Frankrike och Italien att det måste få handelspolitiska lättnader för att ej gå under.

Till följd därav förklarade Tyskland sig villigt att göra en överenskommelse med Österrike om lättnader i handeln, under förutsättning att det icke behövde tillämpa mest-gynnad-nationsklausulen och bevilja andra länder samma förmåner. Och i samma veva svarade Frankrike med att föreslå Österrike att sluta ihop sig med Ungern, Tjeckoslovakiet, Jugoslavien och Rumänien till ett handelspolitiskt Donauförbund.

Det spelas alltså om det olyckliga Österrikes öde. Och medan det kämpar efter luft och förklarar att dess liv beror på utvidgade handelsför-

bindelser ser det sig nödgat att upprätta nya skyddsstullar för att möta situationens ögonblickliga krav. Detta är typiskt för tillståndet i världen just nu.

Saktmodet Krossar Lappo.

Kuppförsöket i Finland har avvecklats utan blodstjudelse. De två grupper som stodo mot varandra: Kosolas skaror och Svinhufvuds — hunno aldrig få känning med varandra innan upprorskarorna smulto ihop och vände hem till sist. Presidentens radialitet med uppmaning till lugn och ordning och löfte om amnesti vände om stämningen, sedan ordningsmaktens mobilisering samhället klart för Lappomännen att samhället inte ämnade utan vidare låta de upproriska diktera lagar och med våld kasta regeringen ur sadeln.

De upprorska ledarnas sista hopp, att den röda fronten skulle sätta sig i rörelse mot dem, slog fel, upprorslagan slocknade av brist på näring och det var ingenting annat att göra än att kapitulera.

Erfarenheterna från revolutionsförsöket i Finland tala alltså starkt för riktigheten att gå fram på en gång med kraft och konsekvens och med lämpor. Genom sin politik har

finska regeringen undvikat att sätta luntan till krutduken. Där blev icke något Adalddrama i Finland.

Man kan säga att regeringen hade de alla allvariga anledningar till att fara varsamt fram med piltarna, därför att gränsen mellan Lapporörelsen och de regeringstrogna var så osäker, och det Finland som smälade sig att skydda den lagliga ordningen hade så många av sina egna på andra sidan fronten. Myndigheterna få nog en särskild syn på vad som är rätt och möjligt, när de veta att deras åtgärder kunna komma att riktas även mot egna söner och vänners söner.

Dessa privatmänskliga hänsyn må ha haft sin del i att diktera finska regeringens politik, men framgången för densamma blir lika beaktansvärd och lärorik för det. Man förstår att en av upprorsledarna önskade att han vore i Shanghai. Där går upprörelsen av en tvist amoralunda till. Där är det gott för bråkmakare att vara.

Bokhandeln Studio

Norrländsgatan 30. Tel. 2700.

SPECIALBOKHANDL FÖR

Filosofi, psykologi, spiritism, astrologi, teosofi, modern uppfostran.

Begär vår katalog.

Det fashionabla sakramentet.

AV KLARA JOHANSON.

Jag förmodar att varje Stockholmsdåning håller sig på en främad muntergök vars redaktionella åliggande består i att upptinna, starta och underblåsa de lidelsefulla problemdiskussioner som lockar sällmänheten att gratisfylla spalter med fria och anonyma ord. Han är omväxlande bekymrad mod, vän av rättvisa, humbugshatare och en av de många. Händer det någon gång att han lägger ut sin fälla förögvas måste han gå på och bemöta sig själv i ett par följande nummer, men ibland inströmmar bytet så ymnigt att hans påhäftighet kan fira semester i åtta dar.

Och det behövs den, ty insändradröktörens arbete frestar hårt på hjärnan. Den vanlige filosofen upptäcker problem, vår daglige diskussionsledare däremot åger att skapa sådana. I detta diktarkat följer han en rutin vilken, som jag antytt, sällan klickar. De grubbel-ännan han framkastar låter sig restlös inordnas under en typ, vars kännetecken inte gärna kan klaras uppennbaras i en härom året grundligt belysta frågan »Bör morrnor jazz?». Se där ett idealproblem: överraskande, passionerade och otvivelaktigt för teoretisk lösning. Märkbara avvikelser från denna grundform har ingen utsikt att fångas en tänkande och idéberusad nation.

Nyss råkade jag på ett fragment av en socialdemokratisk tidsningskonversation om ett lika fittigt förbluffande spörsmål: »Skall arbetar-täcknan konfirmeras?» Mamma och pappa tycktes uppträda med diverse meningar om denna etikettsfråga, ehuru möjligen somliga inlägg härrörde från den ordinarie skämtaren.

Om än skenbart lika fävitiskt som dryftandet av mornors jazskyldighet var dock denna debatt ett helt poänglös. Där skymtade en saktlig upplysning som — ifall den verkligen är sann — förtjånar socialt beaktande: den nämligen att i våra dagar finns arbetarfläckor som eftersträvar konfirmeringens välsignelse och tycks bereda att skriva till altaret tvåvårs över blodande föräldrarjättan.

I första ögonblicket greps jag av osäglig häpnad och i det nästa av utmärkt högaktning för bägge parterna, för dessa fromma små fläckor som likt sina heliga systrar i kristenhetens begynnelse frimodigt bekänner sin tro i en hednisk hemmiljö, för dessa ståndaktigt okyrkliga föräldrar som tar statsreligionen på så tröjtärt allvar att de anser beröring med dess yttersta formaliteter självavfäddig.

En sådan ärlig andebrottning mellan generationerna är numera otänkbar inom bourgeoisiein. Hos detta mångdubbla samhällslager härskar alltigenom en orflekterad kyrkovänlighet, vardagligen vackert speglad i pressen men eljest aldrig högljud eller fanatisk. Bourgeoisins uppväxande telnager möter ingen vare sig religiös eller antireligiös makt att slåas med. För dem innebär konfirmeringen min-

sann inget problem. Vill de undergå ceremonin så gör de något passande och högst respektabelt; avstår de så är det ju ingenting att bräka om. Inför detta tillstånd begriper man livligt att en del mera eldiga och otäliga exemplar löper över till den bolsjevik-nazistiska religionen.

Långt mindre lättfattligt synes mig det bekanta fenomenet att massor av dessa opåverkade sexton-åringar — det är väl genomsnittsalderen — av egen drift söker sig till altarets rund. Här behövs tydligen psykoanalys eller behaviorism, åtminstone vad ynglingarna beträffar. Flickornas gåta kan jag äta mig ut att utan vetenskaplig apparat förslagsvis lösa.

Lantliga prästfamiljer med rymlig bostad och inte alltför många barn mottar gärna om somrarna ett antal unga damer av god och välbärgad extraktion som inackorderingar eller närmare bestämt nattvardsvärdar. Det finns inte trivsammare ställen än prästgårdar på landet, och pensionärerna från stan, kanske redan lite blaserade, vederkviktes underbart av denna intressanta främmande miljö och dess oskyldiga nöjen. Den därav inramade repetitionskursen i lutherdom verkar bara stillenlig, och slutaktet i den med ängsblommor smyckade bondkyrkan bildar stämningsfull entré till societetslivet.

Men härmed är endast ett lyckligt fåtal avfärdat. Hur många överklassflickor måste inte nöja sig med att läsa för prästen i all enkelhet, på skolskänkan och i den ledsammaste omgivning! Där räcker ju inte ungdomens beryktade nöjeslystnad som förklaring. Till någon del spelar den väl in, eftersom den första (och i regeln sista) nattvarden har utvecklat sig till en kombination av mogenhetsexamen och lysning, alltså en anledning till blomstergårdar och kostbara presenter.

Men jag för min del tror att frestelsen kommer från en allbekant liten docka. Från henne som regelbundet figurerar i veckotidningarna och de vulgäraste dagbladen, vitklädd, höjd i slöja, med blomkvast i handen och en liten taggig krona på skulden. Denna glatt grinande, uttäckta backfisch är sannolikt kyrkans bästa missionär. Ännu för några år sedan uppvaktades hon stadigt av en herre i frack eller fänkrisunifom; han har numera, på grund av en takt- och skamkänsla som hedrar honom, dragit sig tillbaka. Bruden står där ensam (som om hon redan vare lyckligt skild) och hoverar sig inför allmänheten över sin unika utmärkelse. Klart är att flärdlystna flicksjälur som växer upp med denna kliché för ögonen automatiskt vänder sig mot altarringen. Om den tänker de av hjärtat ungefär vad Henri IV sade om Paris.

Och jag fruktar att brudklichén får stå till ansvar även för vissa arbetarfläckors trånad efter konfirmerationen.

Cant.

Ett prästerligt skådespel om Henrik VIII och Anne Boleyn av Caj Munk. Författarens privatyrke är det enda som hänför tanken på prästerligt syn — annars kunde vilken häder och tvivlar som helst varit fabrikören av dessa historiskt svallande och mustiga repliker. Jag tvivlar på att någon svensk predikare skulle våga säga sin mening sådana motsärande och barockt skirmande sammanhang. Enligt min tro ser dock författaren mindre högtaktningstill på sitt opus än den svenska ensemblen och dess regissör gjort — och i denna svensk-svenska folkning som Dramaten ger stycket kommer allt vad författaren trott sig låta dolt och i byst på scenens tekniska kunskaper gjort allt till för det dölja, obarmhärtigt fram i strålkastarljus. I dansk återgivning hölls stycket ihop till ett enhetligt groteskt drama, hos oss sönderfaller det till regibilder i å Molanders framförande av »Drottning Elisabeth».

Det viktigaste vid denna föreställning blev helt naturligt de Wahls historiska mask, dräkternas tavelvackighet, sedda en face, och välberäknad hucklen. Dekorationerna förmedlade också prov på ingående teaterstudier och i sitt kloka och vackra utförande förmedlade de också att skapa en stämningsmåttad ram — om man undantar fjärde bildens kungliga park, den var delvis använd i bild ett, men målad i ett modernt maner, som så att säga kastar ljuset ifrån sig, nekart att glöda inifrån.

Jag har ett, svagt minne av att danskan talade vers i Munks stycke, svenskan föreföll på ett konst då och då kunna utforma prosan så att den klingade likt fyrkantig-medeltida knittelvers. Det lysnande regiöret vid Dramaten, såväl som vid många andra-scener, fortsätter alljämt med att vara okänsligt för rytm och valörer i dialoger. Enstaka artister ha gudskelov ännu i behåll sitt kunnande och portionerna ut det åt oss högtidliga tillfellen.

De Wahls kung Henrik visade sig vara bytling till Marorell, en mänskligare babian än Bergmans krögare, men icke förty des släkting. I många intressanta moment, när rollern tillfälligt luftens omkring sig, fick han en mustig, levande kulör, och som prestation betraktat står den sig dock gott vid sidan om många bättre han utfört under åren.

Bäst, både som rollteckning och som utförd karaktär, var Sven Bergvallskardinal Wolsey. Skådespelaren sjöd över av renässanskräft och brutalitet. Lars Hanssons Cromwell överraskade genom maskens ögenkännered repliker och i aktörens surveräna förakt för samspel, lyste Lars Hansson helt igenom. I första akten voro Karin Molander och Bror Bägler ett poetiskt kärlekspar, men det intrigernas växlingar och Anne Boleyns gång mot drottningvärdigheten fick aktrisen en oavstickande blick och ett forcerat teatraliskt tal och man hade svårt att förlåta denna drotning hennes makterberusing.

Arnold Sjöstrands unga Richmond hade en nuna som var fascinerande men det tycks fortfarande vara svårt för honom att lösgöra sitt lyriska psykik och skänka stämman den underbara lyster den fått av naturen. August Palmes plats står ännu till förfogande för honom, romantiken går mot sin knoppning. Manlig konst är inte enbart ett prov på renodlat kantiig maskulinitet.

Slutet på den munkiska pjäsen indikerades genom att huvudrollerna komma in med några tulpaner, callor och en mimoskvast i handom. Ett ynkligt slut på en historisk tragi-komed och ett ynkligt tilltag av aktörer som anse sig som konstnärer och inte enbart amförföremånen. Tänk hellre på Blomsterfönd!

Sven Stål.

En fyrbåk?

Genëve den 3 mars 1932. Det är spänning i luften. Rykten korsa varandra. Man frågar och väntar. Man hoppas och misströstar. Man hoppas att ur det hav av intriger och penningintressen, som världen är, Nationernas förbund skall kunna lyfta upp en fyrbåk, som på något sätt ska visa oss vår väg framåt. Ty den allmänna opinionen har till synes intet patentmedel i Kina-Japan-fördraget den håller på som sitt gent emot Nationernas Förbund. Se, där nere står Englands utrikesminister i leende samtal med Japans representant. Är hela ensemblen bara ett skådespel för oss, som inte ha några fräddar i vår hand? Är dessa båda herrar på förhand överens om något, som de först, men icke vi?

Nu öppnar Paul-Boncour assambeln. Han talar varmt och entusiastiskt. Så varm blir han t. o. m. att han efteråt måste tagra på sig påsen för att inte bli förlöyd. Man frågar sig: hur är det möjligt att denne välvillige man, som talar om heder och om fred så värtilligt, på sin tid enrollerade alla de franska kvinnorna, så de skulle bli bundna vid krigsmaskineriet...

Därpå framlägger Kina sitt lidandes historia. I går hade vi hopp att ett vapenstillstånd skulle börja i dag. Men japanerna förbatta sitt anfäll! Nyss erhölet telegram...

Japan har också telegram att läsa upp och sin upfattning att ge. Det är något högt kurtöset att sitta här så långt från själva brännpunkten och försöka bedöga ting...

Den 4 mars.

Högramatiskt. Pressläktaren i fjollid Telegram efter telegram räckas fram över barriären till väntande vaktmästare, som betordra dem till telegramavdelningen. En resolution nyss antagen, beford-

ras ut till N. F.s radiostation och är därefter i Tokio i samma ögonblick. Kina och Japan tala vidare mot varandra. Alla ha europeiska kläder och samma slag av glasögon, hela församlingen ser enhetligt ut. Men man får komma ihåg, säger min granne välvilligt, att dessa båda nationer ha ett sådant sätt att uttrycka sig, de ha intet anspråk på att bli brodda, det är icke deras mening att säga lögnen egentligen, deras etikett är av detta slag. Japan väcker en smula. Man säger att Japan känner att vi alla producera något, som kallas allvar. Det ljuder litet... Man bolmar och röker...

Den 5 mars.

Sannerligen, då man hör ordriket här mellan Kina och Japans representanter — det verkliga kriget därute kallas som bekant tillvärdade tvist — om sliter med så obekanta namn att de lika så gärna kunde ligga i nåden, så skulle man trocka en stor kart på vägen. Ett är emellertid klart. Ett område så stort som Frankrike och Tyskland tillsammans har bemöjligt genom denna krisliga neddypt. Då inga absolut skilda underrättelser ha ingett om uppnådd vapenvila, övergår församlingen till allmän diskussion och Kina och Japan få höra på.

De mindre länderna gå i elden, först alla de nordiska länderna, Holland och Estland, Schweiz. Sen komma Spanien och Tjeckoslovakien och Grekland. Alla bjuda till att bildligt talat slå handen i bordet, Nationernas förbund skall leva, dess akt och Kollagpakten skola hållas i åra, de små nationerna gemensamt slå vakt omkring dem. Ingen stormakt har ännu talat. Det hela är ännu en förberedelse, en orientering, men talen äro kraftfullare, ehuru de så sköna som i generaldebatten i avrustningskonferensen.

A. T. N.

Kampen om Tysklands öde.

I Königsbergs nationalsocialistiska tidsning skrev häromdagens en fru och föreslog, att man i varje bättre fosterländskt hem borde upprätta ett litet husaltare åt Hitler: sett svart hakkers mot vit bakgrund och en bild av Hitler i naturlig storlek». Inför denna bild, som dagligen skulle prydas med friska blommor, skulle familjemedlemmarna samlas till stilla andaktsförund. Säkert har detta vackra förslag funnit livligt eko. Hitler är inte blott »der Führer», han är en Gud. Nu har Gud på smygvägar krånglat sig till tyskt medborgarskap och låtit uppställa sig som presidentkandidat. »En storm av jubel går genom det tyska landet, sade han själv. Den 27 februari talade han i Sportpalatset i Berlin. Sköna germanskor på galleriet låto ett regn av blommor falla över honom, då han besteg talartolen. Musiken dumtrade, och tjugofemtusens människor vrålade av hänförelse. Och så lov Hitler upp sin röst. — I tretton år ha vi stått i opposition — nu nåkas den stunden, då makten kommer att vila i våra händer — nu nåkas domens dag. — Den 13 mars kommer historiens bok att ännu en gång slås upp och de skändliga sidorna från 1918 till 1932 att slitas ut — på den nya sidan skall stå: det tyska folket har återunnit sin ära. — Hitlers hysteriska kraftfulla gut uttryck är en segervisshet så segerfull, att den röjde en stark inre osäkerhet. Det sägs, att han tvekat länge, innan han antog kandidaturen. Det är inte tviveligt för en Gud att lida nederlag. Visserligen sade han också 1923, i München: I morgon ska jag

segra eller dö. Och varken segrade eller dog efteråt. Men säken är risikablare nu än då. Nu är föremlt för hela folket, för hela Europas uppmärksamhet. Nu vore det verkligen pinsamt för honom att bli slagen.

Det är tåmligen säkert att han blir slagen.

Från början förklarade Hindenburg, att han endast vilje ställa sig till förfogan, om hela folket var enligt i önskan att behålla honom. Nu har han gett efter och låtit uppställa sig som partiellkandidat. Förskä till dölja detta faktum ha inte saknats, men de voro inte övertygande — i själva verket är Hindenburg kandidat för fyra partier: för Centrum, Wirtschaftspartei, för demokraterna och socialdemokraterna. Säkert har Hindenburg inte åsett denna utveckling med glädje — han skulle vilje fördraget att ha blivit propagerad av sina gamla vänner. Särskilt smärtsamt torde det ha varit för honom, att Stahlhelm, som han alltid visst den varmaste sympati, blivit honom otrogen.

Kampanjen för Hindenburg går efter två olika linjer. Socialdemokraternas paroll lyder: »Inne »För Hindenburgs utan »Mot Hitler». Det s. k. »Hindenburgskottet» däremot, vars sammansättning är övervägande högerbetonad, står en helt andra stråning. Där talas det om »segraren vid Tannenberg» och historisk tradition och »tysk trohets med flera vackra saker. Och man tillbakaviser det nationalsocialistiska påståendet, att Hindenburgs skulle vara socialdemokrat. (Forts. å sid. 4.)

Vilket?

Naturligtvis

AMAFLOK
Champoneringspulver

För såväl ljus som mörkt hår i paket à 35 Öre.

NORRROPINGSKRETSEN av Fogelstadförbundet sammanträder den 18 mars kl. 7 e. m. hos Inga Ringqvist, Högsgat. 3. Diskussionsämne: Socialism och religion.

Bland tidevarvets mest anlitade boktryckerier står Zetterlund & Thelander fortfarande bland de främsta

Radikal prispolitik, kort leveranstid och gediget utförande garanteras våra kunder.

SKEPPSBRON 40 • STOCKHOLM
Telefon: Norr 311 80 (5 linjer)

Första akten.

(Forts. fr. sid. 1).

Attack mot de offensiva vapnen.

Nu tåga makterna åter in på scenen efter något över åt års uppehåll och deras ställning är helt anorlund. Man står inte längre bakom Frankrike. Vartenda lands program innehåller krav på utränsning eller åtminstone stark begränsning av de vapen som Frankrike hittills lyckats skydda. Man går till en attack mot de offensiva vapnen, dessa som genom sin snabba och dödliga verkan utgör ett ständigt hot mot grannarna och försäkra osäkerhet och motrustningar. Detta gäller först och främst bomplanen med vid aktionsradie, anfällsplanen, men också de långskjutande kanonerna, tanks, u-båtar och den kemiska krigsarsenal.

Det radikallaste förslaget kommer från Sovjetryssland, som förestår nedskrivning av de offensiva vapnen och omöjliggörande av nyfabrikation. Kamp — inte bara mot militarismens drake själv utan mot hans bo och hans ägg.

Tyskland vars linje nu egentligen segtrat så långt som deklARATIONER och program betyda seger, går tillsammans med Italien på upphävande av olikheten i rustningar. Ty Tyskland får inte och Italien kan inte rusta i kapp med Frankrike. De vilja också ha bort de offensiva vapnen. Italien talar om skydd mot civilbefolkningen, Tyskland om demivering av fästningar nära en gräns (sin).

Amerika och England gå ungefär ihop. De vilja båda bygga vidare på avtalen i Washington och London, de vilja ha bort luftvapen och giftkrig, samt restriktioner av de offensiva vapnen. Även Amerika talar om lagstiftning till civilbefolkningens skydd, inkomsekvent nog för initiativtagarna till Kelloggpakten.

De före detta neutrala småstaternas deklARATIONER erbjuda icke något vidare intresse. De ha intet gemensamt program och de varierade stormakternas deklARATIONER mot de offensiva vapnen i försiktigare form.

Frankrikes nya position.

Även Frankrike har en ny position vid denna konferens. Det håller inte på konventionsförslagens majoritetsbeslut. Det har naturligtvis vetat och känt att det moderna kriget i sin

vidrikhet har fått stämningen emot sig och att man kan inte försvara det maskineri som förvandlat kriget från en kamp mellan män till nedingsövernfall mot värnlösa. Därför slängde det i sitt förslag om den internationella försvarsarmén, redan innan diskussionen hade börjat. Det beror inte avrustningen utom i så mån att den stora anfällsplanen skulle bli ett privilegium, uteslutande förbehållet Nationernas förbund. I övrigt ber man konferensen att först intressera sig för detta franska förslag och ta ställning till, dess antagande är ett franskt villkor för varje medgående om avrustning. När den saken var klar — och diplomaterna hade nog reda på den fört — så fingo de påföljande deklARATIONERNA för nedrustning av offensiva vapnen på en gång ett mindre värde. Ty det framgick ju tydligt av delegationernas hållning till det franska förslaget om att detta kan man inte vinna någon snar enighet, om ens någon alls. Och då blir det också svårt att få den enighet omkring avrustningen av offensiva vapnen som behövs för att komma från de principiella uttalandena till praktiska resultat.

Vad excellensen Ramel sade och icke sade.

Frankrike fick genast med sig Polen, Tjeckoslovakiet, Belgien och kan man säga Finland. Sverige lutade åt det hållet ehuru det uttrycktes i svävande ordlag. De flesta lovade bara att studera det. Ryssland och Tyskland ingo i på kritik. Litvinov förklarade direkt att Sovjet skulle anse en sådan internationell armé som ett direkt hot. Tyvärr grep inte Ramel, som kom strax oväntat till Litvinov, det tillfälle som direkt erbjöd sig att betyga att Sverige inte önskar gå in i någon mot Sovjet rikad koalition. Han höll sitt tal som om denna fras inte legat kvar i luften över församlingen. Tyskland uttalade den välgrundade ångslan för att diskussionen om Folkförbundens skulle fördröja avrustningen.

De uppträdandes allmänna hållning var mjukare och försiktigare än under det förberedande arbetet. Amerika gjorde ett medgivande för den budgetära minskningen som det förut stått emot. Tyskland gick med på att ta konventionsförslaget som förhandlingsbas, trots de starka reservationer det fört gjort. Det var inte något tal om att fördröja de andra staternas nedrustning till Tysklands gräns, eller något hot om att gå ut ur Folkförbundet. Man ville endast få en nedrustning av samma art som Tysklands nedrustning och en kontroll lika över alla stater, så att Tysklands särställning mildrades. Denna anhållan skulle också, om ej Frankrikes schackdrag kommit, varit principiellt beviljad — väl att märka om staterna ändå varit lika radikala. Man är ju i en riksad ofta radikal, då man talar för ett förslag som har små utsikter.

Alla be för sin sjuka mor.

Alla bådo på ett eller annat sätt för sin sjuka mor. Ramels sjuka mor var den svenska valutan, han bad att man skulle besinna dess låga köpkraft, om man ginge på budgetbegränsning. Somliga ursäktade sig för att de bådo för sin sjuka mor. Frankrike sade: Folkförbundensarmén blir inte bara bra att ha för oss som

håller på status quo, utan också för dem som vilja ändra på status quo. England: att slopa u-båtsvapnet betyder en fördel intg bara för oss utan också för andra makter.

Det kan inte undgå någon läsare av de stenografiska protokollerna vem det är som bestått argumenten för avrustning och likaså förslaget att gå på de offensiva vapnen. Det är pacifismen. Hör vad som säges om rustningarna. England: rustningar skapa en illusion av säkerhet på ena hållet och tilltagande osäkerhet på det andra. Belgien: rustningar skapa ett rus, en förgiftning som nödvändigt leder till utbrott. Italien: Ökad internationell rättsordning är endast möjlig genom minskade rustningar. Sovjet: vi behöva inga arméer, vi äro nöjda med vårt territorium, vi skulle gärna avrusta helt och hållet, om de andra gå med därt.

Civilbefolkningar i alla länder förena Eder!

Detta är ju helt och hållet pacifistiska argument, så långt har den segtrat. De krav som de olika staterna framställt sammanfalla också med pacifismens program. Skillnaden är att den pacifismen icke tänkt sig något så fantastiskt som att man skulle kunna pressa ner krigsberedskapen till den nivå den hade på franska tyska krigets tid och sedan hålla den där. Den tänkte sig bara att man först skulle gå mot de offensiva vapnen för att sedan fortsätta i etapper mot total avrustning. De förslag som vissa makter kommit med att humanisera kriget, att skydda civilbefolkningen, måste civilbefolkningen i alla länder förena sig emot. De makter som undskrivit Kelloggpakten och nu samlat till avrustningskonferens ha intet uppdrag att humanisera kriget. Dessutom är det klart, att när väl ett krig brutit löst, kan i längden inte avtal i världen hindra de stridande att använda alla resurser som det tekniska kunnandet förser dem med. Man kan inte föra snälla, harmlösa krig. Men om offensiva vapnen komme bort och civilbygget internationaliserades, så skulle den taktik bli svårare som Japan använt att slå till och ställa Folkförbundet inför ett fullbordat faktum. Man skulle märka förberedelserna till militär attack, och de skulle ta lång tid. Som en inledning till allmän avrustning är därför attacken mot offensiva vapnen riktig.

Det faktum att världsoptionens hållning, inspirerad av pacifisterna, jävat ett visst inflytande på delegationernas uppträdande, ideologi och förslag, bör uppmuntra dem som hålla på med det opinionsbildande arbetet. De ha i folkmeningen ett vapen som icke är verkninglös. Men nu gäller det att hålla regeringarna till sitt ord, att bestämda en i slingringar och tvekan. Det gäller att få dem att förstå att ord äro icke nog, nu vilja vi att det skall bli handling av. Det gäller att genomskåda ihålligheten i de vackra fraserna om skyddet av civilbefolkningen, det är bara en bluff.

Den stumma orkestern.

För vår del kunna vi inte finna att alla den pacifistiska harmen och verk-

Kvinna i blått.

(Forts. fr. sid. 1.)

och andra berömda målare, efterbildade med växländ lucka av små akademister utan egen personlighet. Det är beklämnande att se, hur grundligt de lagt för låfet hjärnan. De som något höjer sig över småskogen är Torsten Jovinge; stiliserade tavlor i skarpa, klara färger, Stella Falkner-Jovinge; näpna, kanske nägot väl söta barnporträtt i pastellfärger, Jen Nyström; färgglada, roliga skvareller, Else Mokli Brag; rediga och redbara porträtt, Marie Louise Idestam-Blomberg; intressanta och längslände skulpturer.

Lisa och Stig Södersten, som utställer på Galleri Modern, är två unga konstnärer, som haft den stora förmånen att ett par år så vist på Bali, den underbara ön intill Java. De har där haft tillgång till härliga motiv. Ett folk med urgamlu seder och en utpräglat grace. Glödande, strålände färger. Den som bäst utnyttjat detta material är Stig Södersten, framför allt i sina teckningar. Båge målarna är tekniskt skickliga, men vad de kan åstadkomma utan så starka yttre inspirationskällor är vänskligt nog att säga.

På Svensk-Franska Konstgalleriet försiggår en retrospektiv utställning av Fritof Schöldt. Öförskyllt har denne konstnär i viss mån kommit i skuggan av de övriga medlemmarna i Falangen. Han är för närvarande en av våra intressantaste och originalaste målare. Hans utveckling visar den svenska konstens utveckling från ungefär 1915. Först expressionism: självporträttet. Naivismen: bilderna från Italien med små docklika människor. Senare stilleben i bleka, förnådde, stillsamma färger. Porträtt med ansiktena liksom uttuddade. Därefter landskap och stilleben, mer oroligt, småporträtt utförda. Och slutligen 1930 samma motiv, men med sväpande, stora linjer, lugnare, mer samlat. Och 1931 — det bästa konstnären gjort: ateljébilder med mörka, tunga, djupt kända färger, dysterare än förr, men

samhetstusten skall koncentrera sig på Frankrike nu. Det är visserligen sant att den stora internationella orkester, som nu stämt sina instrument i Genève, inte kan börja spela därför att Frankrike uppehållet det hela. Men varför måste alla spelarna sitta bundna i dessa positioner med fiolen under hakan och stråken höjd över strängarna som en film som plötsligt stoppat? Man frågar sig det, så mycket mer som de alla beskriva att de företagit individuella nedrustningar under de senaste åren. Varför skall då deras förslag nu vara absolut bundna vid det gemensamma tecknet och endast gälla för en gemensam handling?

Där sitta de nu som en förtrollad orkester, beredda men lamsagna, och hur länge så?

Pacifismen har fått regeringarna att ta dess argument och dess avrustningsplan. Men det är tillsvidare till ingen nytta. Den kommer att bli tvungen att inrikta sina ansträngningar nationellt på att få dessa stumma väntande spelare att en efter en föra stråken till strängarna. Annars är dess seger ingen seger, endast ett tecken på att de kloka herrarna i avrustningskonferensen gjort pacifismen oskadlig genom att själv ta dess argument och binda deras användning vid orimliga förutsättningar.

Elin Wågener.

"BORTA BRA"

Dir. S.A.R.A.

om man bor på **REISEN** Skeppsbron 12—14.
Stockholms modernaste hotell. Rum från 6:50.

Restaurang

Port Arthur

Blekingegatan 40
Telefon Söder 34784

Bra matställe

också mer gripande. Hela Schöldts utveckling har varit ett ärligt sökande, speglande tidens konstströmningar. Skall man våga ta konstnärens utveckling för symptomatisk och hoppas på en ljusning i svensk konst-över huvud?

En av de intressantaste utställningar, som varit på länge, är *Martin Lindströms* hos Gummeson. Det är en konstnär, som lever i nutiden. Han ger intuitivt uttryck åt efterkrigs-ångest och oro, samma känslor som Per Lagerkvist gett uttryck åt i sina dikter. Både hans landskap och hans porträtt har samma själsstämning som underlag. Det är mörka, tunga landskap. Människor med spörjande, oroliga ögon och läppar som tyckas roa: Vad ska det bli av oss? Ska världen gå under? Var finns en utväg ur all denna nöd och allt detta elände? Det är pessimism, men en pessimism som världen behöver. Därför att den ställer frågor, som måste få svar.

Lilly Arrhenius.

Tysklands öde.

(Forts. fr. sid. 3).

om en »gemensinnation». För socialdemokratiska öron är förstås en dylik musik inte särskilt vällydande. Socialdemokraterna veta också, att Hindenburg i grund och botten inte är deras man. Hindenburg, som sade: »Der Krieg bekommt mir wie eine Badekur», Hindenburg, som ständigt betonat sin trohet gentemot huset Hohenzollern, som med sin »Osthilfe» visat, att de ostpreussiska junkrarnas intressen tigger hans hjärta betydligt närmare än de arbetlösas nöd — Hindenburg är ingen arbetarkandidat. Men han är trots allt hundra gånger bättre än Hitler, och då valet gäller dessa båda, måste Hindenburg accepteras. Den socialdemokratiska toleranspolitiken har varit katastrofal, i sin begynnelse fullkomligt vanvetlig — men i den situation, som just nu är rådande, är den oundviklig.

Det återstår för den, som ännu hoppas på en fredlig utveckling av händelserna inom Tyskland, ingenting annat än att välja Hindenburg. Det är en kompromiss, men någon annan utväg finns inte. Och det är att antaga, att majoriteten av socialdemokraterna kommer att inse detta.

Det är inte troligt, att första valgången blir avgörande. Men den andra kommer med all säkerhet att medföra Hindenburgs seger. Hans återval betyder inte någon förbättring. Det betyder ett stabiliserande av det nuvarande läget, som förvisso är bedrövt. Men så länge det består, finns i alla fall utsikt till en bättring.

Helge Heerberger.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 4842. Mottagningstid
10—12.EXPEDITION:
Telefon 18243.

Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4

e. m. Postgiron 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—,

kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1932

Zetzelind & Thielanders Boktryckeri-A.B.

Inred
Edert hemmed vackra mattor,
möbelyger
och gardiner

från
**ROBERT
DITZINGER**

Västerlånggatan 72—74
Norrmlastorg 18.